

Åklagare

– en länk i rättskedjan

ÅKLAGARMYNDIGHETEN

En framträdande roll i samhället

Åklagare har en framträdande roll i rättssamhället och är en viktig del av det demokratiska systemet. Ingen annan yrkesgrupp inom rättsväsendet är på samma sätt involverad i ett ärendes alla moment.

Åklagarmyndigheten är en modern myndighet vars främsta tillgång är medarbetarnas höga kompetens. Arbetet på Åklagarmyndigheten ska präglas av objektivitet och respekt för individen. Åklagare har betydande befogenheter och med det följer ett stort ansvar.

I samverkan med övriga myndigheter i rättskedjan arbetar vi för att utredningar och lagföring av brott ska genomföras på ett effektivt och rättssäkert sätt. Begränsning av brottsvinster är en del av detta arbete.

Genom vår verksamhet gör vi Sverige tryggare.

Katarina Johansson Welin
Tf riksåklagare

Katarina Johansson Welin

”Jag har en aktiv roll i rättsprocessen”

Fredrik Normark

På Åklagarmyndigheten arbetar drygt 1 250 åklagare med olika sorters ärenden på allmänna åklagarkammare runt om i landet. En av dem är kammaråklagare Fredrik Normark på Åklagarkammaren i Gävle.

– Mina huvuduppgifter är att som förundersökningsledare utreda brott tillsammans med polisen, att fatta beslut om åtal ska väckas eller inte samt att processa i domstolen.

– Det som tar mest tid är förundersökningsarbetet. När man utreder ett

brott ska man ta reda på vem som har begått brottet, hur det har gått till och helst varför. De viktigaste verktygen i det arbetet är bl.a. förhör, övervakningsfilmer, fingeravtryck och dna-prover, bevisning i mobiltelefoner och annan teknisk utrustning.

Vilka brott utreds på en allmän åklagarkammare?

– I princip alla brott som begås inom kammarens geografiska område. Det är allt från stölder och bedrägerier till allvarliga vålds- och sexualbrott och

”Samarbetet med polisen är givande”

narkotikabrott. Det är väldigt brett och alla åklagare kan arbeta med nästan alla brottstyper.

Hur ser samarbetet med andra myndigheter ut?

– Vi har tät och nära kontakt med Polismyndigheten då vi ju utreder brotten gemensamt. Som ungdomsåklagare har jag även mycket kontakt med socialtjänsten på kommunen. Vi samarbetar även med bl.a. Kriminalvården och Tullverket.

Vad skiljer åklagaryrket från andra juristyrken?

– Något som är utmärkande är att vårt arbete är extremt händelsestyrkt och därmed oförutsägbart. När man kommer till jobbet på morgonen får man ofta ändra sina planer och ta hand om något som har hänt under natten. Sedan måste vi kunna mycket om allt möjligt och vi kan aldrig bli helt fullärda eftersom vi hela tiden måste hänga med i samhälls- och brottsutvecklingen.

– En annan sak är att åklagare är inriktade enbart på straff- och processrätt, framför allt på brott och straff.

Varför valde du åklagaryrket?

– Åklagarens drivande och aktiva roll i rättsprocessen tilltalar mig och jag trivs med att vara spindeln i nätet. Vill man hålla på med brott och straff och ha en aktiv roll så tycker jag att åklagare är det givna yrkesvalet.

Vad är åklagarnas drivkraft?

– Som jag ser det bör man vilja påverka och bidra till samhället. Men även ha en strävan att hjälpa andra människor, både de som har utsatts för brott och de som har begått brott. När någon har dömts för ett brott och sedan klarar att avhålla sig från att begå fler så känns det väldigt bra att man har kunnat bidra – både för individen och för samhället.

Vilka egenskaper är viktiga att ha för att arbeta som åklagare?

– Drivkraften och modet att vilja påverka och ställa tillrätta bör man ha. Man måste kunna fatta självständiga och snabba beslut, men även kunna samarbeta. Man måste vara stabil och ha integritet, det är inte sällan svåra frågor vi hanterar.

Vi arbetar för att öka tryggheten

Det övergripande målet för Sveriges kriminalpolitik är att minska brottsligheten och att öka människors trygghet. Åklagarmyndigheten ska bidra genom att de som begår brott ställs till ansvar för sina handlingar och att det sker på ett effektivt och rättssäkert sätt.

I samma takt som samhället förändras utvecklas även brottsligheten. En rad utmaningar väntar därmed rättsväsendet, som behöver utvecklas i takt med omvärlden. En del brottstyper som utreds av Åklagarmyndigheten är med tanke på brottets art särskilt prioriterade.

Några brottstyper

- Vardagsbrotten, som också kallas mängdbrott, utgör den allra största delen av alla brott. Hit räknas bland annat fordonsbrott, ringa stölder, inbrott och skadegörelse, det vill säga brott som drabbar människor i deras vardag och som bidrar till otryggheten i samhället. Den stora volymen mängdbrott kräver att det finns effektiva rutiner och arbetsmetoder på åklagarkamrarna.

- Terroristbrott och finansiering av terroristbrott är allt mer aktuella brottstyper. Dessa brott är ofta organiserade och har internationell anknytning. På Åklagarmyndigheten finns riksenheter som hanterar brott av detta slag.

- It-relaterad brottslighet omfattar

dels it-brott som har med datorer eller datorsystem att göra, som exempelvis dataintrång, dels brott där datorer eller annan digital utrustning används som hjälpmedel eller där bevisning kan finnas i den digitala miljön. Det handlar exempelvis om olaga hot, ofredande, förtal, bedrägeri samt barnpornografi-brott. Det finns it-brottsåklagare som är specialutbildade i ämnet.

- Brott mot barn, våld i nära relationer samt sexualbrott är prioriterade, men ofta svårutredda brott eftersom bevisning inte sällan saknas eller är bristfälligt. När det gäller bland annat sexualbrott mot barn finns även svårigheter med förhörsmetoder. Det finns särskilda utbildningar för åklagare om denna

OBJEKTIVITETSPLIKTEN

Åklagarens objektivitetsplikt innebär att åklagaren är skyldig att vara objektiv och har ansvar för att utreda och undersöka även sådant som talar till en misstänkt persons fördel. Åklagaren måste vara objektiv även när hon eller han har väckt åtal.

Åklagare och polis
har ett nära samarbete.

brottslighet och arbetet bedrivs i nära samarbete med polisen. För att säkerställa kvaliteten och enhetligheten i utredningar om våldtäkt finns bland annat checklistor och annat stöd för polis och åklagare.

- Åklagarmyndigheten samverkar kontinuerligt med andra myndigheter kring ungdomsbrott. När en ung person är misstänkt för brott är det särskilt viktigt med en snabb reaktion från samhället så att kopplingen mellan brott och påföljd blir tydlig. Därför finns det lagstadgade

tidsramar för hur lång tid utredningarna får ta.

På Åklagarmyndigheten finns ett utvecklingscentrum som, förutom att utöva tillsyn, arbetar med att fånga upp sådant som har betydelse för det dagliga åklagararbetet. Här samlas kunskap om olika brottstyper och rättsläget för dessa analyseras. Effektiva metoder för handläggning av olika brott beskrivs och kunskapen sprids till åklagare som arbetar med brottstypen.

Brottsligheten blir alltmer internationell

På Åklagarmyndigheten finns en riksenhet med mycket erfarna åklagare som bland annat är specialiserade på den alltmer komplexa och internationella brottsligheten.

Riksenheten mot internationell och organiserad brottslighet utreder inte bara gränsöverskridande brottslighet, utan även nationell grov organiserad brottslighet som har beslutats av Operativa rådet, en sammanslutning av 12 olika myndigheter. Vid enheten handläggs också vissa speciella brottstyper exklusivt, såsom krigsbrott och immaterialrättsbrott. Enheten handlägger dessutom ärenden där utländska åklagare behöver bistånd i Sverige i sina utredningar eller begär att en person i Sverige ska utlämnas.

– De vanligaste ärendena vi hanterar på riksenheten rör gränsöverskridande narkotikabrottslighet och människohandel, säger kammaraåklagare Karolina Lindekrantz. Men vi har även andra ärenden, till exempel har vi hanterat flera ärenden om folkmord som har begåtts i Rwanda.

Även för andra kammare har det internationella inslaget i ärendena ökat. Det internationella rättsliga samarbetet har därför blivit allt viktigare. Genom olika samarbeten tas rutiner och överenskommelser mellan länder fram.

Åklagare på uppdrag utomlands

Svenska åklagare sänds även ut på internationella uppdrag. Åklagarmyndigheten har alltid tre åklagare som arbetar på Eurojust i Haag med internationellt samarbete mellan åklagare i olika länder. Därutöver har åklagare fredsfrämjande uppdrag i EU-missionerna i Palestina och Ukraina och vid Internationella brottmålsdomstolen i Haag. Dessutom bidrar myndigheten till utvecklingsarbete vilket innebär kortare uppdrag för åklagare i olika länder.

Karolina Lindekrantz

Rättssäkerheten är en ledstjärna

En särskild avdelning på Åklagarmyndigheten ansvarar för intern tillsyn och granskning av den egna verksamheten. Syftet är att säkerställa hög kvalitet och rättssäkerhet.

Det som granskas är framför allt åklagares handläggning av enskilda ärenden, det kan exempelvis handla om tidsfrister som har överskridits.

Vid tillsynsavdelningen handläggs utöver riksåklagarens särskilda tillsyns-ärenden även remisser från Justitieombudsmannen, Justitiekanslern och

Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden.

Tillsynsverksamheten ska inte förväxlas med de utredningar om brott av åklagare, till exempel om tjänstefel, som handläggs på Särskilda åklagarkammaren. Här bedrivs en känslig verksamhet där åklagarna handlägger anmälningar och misstankar mot polisanställda, åklagare, domare, riksdagsmän med flera. Verksamheten är organisatoriskt avskild från den vanliga polis- och åklagarverksamheten för att rättssäkerheten ska värnas.

Sveriges åklagare är självständiga när de fattar beslut om exempelvis åtal eller tvångsmedel som husrannsakan och anhållande.

Det innebär att varje enskild åklagare är ensamt ansvarig för sina beslut och att dessa inte kan ändras av till exempel åklagarens chef. Dock kan den som är berörd av ett åklagarbeslut begära att det granskas av en åklagare på en högre rättslig nivå.

Högsta domstolen vägleder

Byråchef My Hedström är en av tre personer som ansvarar för Åklagarmyndighetens överklaganden och svarsskrivelser till Högsta domstolen (HD).

HD är sista instansen bland de allmänna domstolarna och prejudikatinstans, vilket innebär att domstolen främst ska pröva överklaganden där det behövs vägledande uttalanden i någon rättsfråga. Det kan gälla hur en viss lagparagraf ska tolkas, om en paragraf är förenlig med EU-rätten eller hur långt straff som ska dömas ut för ett visst brott.

– Mitt arbete med HD-målen är särskilt inriktat på om det finns rättsliga frågor av betydelse för åklagarverksamheten som HD bör belysa. Ibland avgörs målen efter förhandling i HD. Arbetet med HD-målen är mycket intressant och stimulerande för den som, likt mig, tycker om att skriva och att djupdyka i rättsliga frågor.

Riksåklagaren är landets enda allmänna åklagare i Högsta domstolen. För att

HD ska pröva ett mål krävs prövningstillstånd. Varje år prövar HD cirka 25 brottmål.

Riksåklagaren överklagar 10–20 hovrättsdomar per år. När den tilltalade själv har överklagat en dom händer det att HD ber riksåklagaren yttra sig i en svarsskrivelse.

OFFENTLIGHETSPRINCIPEN

Offentlighetsprincipen innebär att allmänheten har rätt till insyn i och tillgång till information om myndigheters verksamhet.

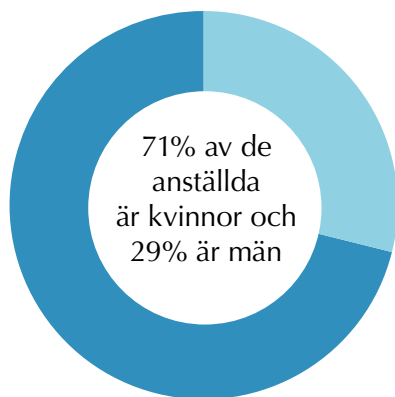
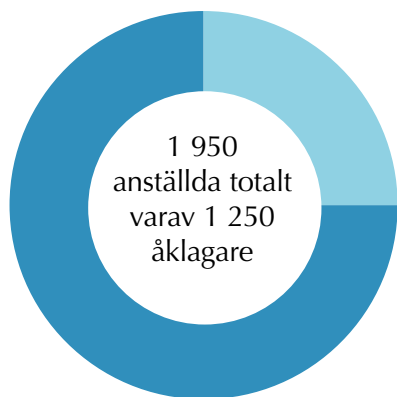
Det innebär bland annat att vem som helst får läsa Åklagarmyndighetens allmänna handlingar förutom de som är skyddade av sekretess.

A portrait of My Hedström, a woman with blonde hair and glasses, wearing a black blazer over a red top. She is standing in front of a window with a white frame and a brass handle. The background is a plain white wall.

”Arbetet med
HD-målen
är mycket
intressant”

My Hedström

Åklagarmyndigheten i siffror

43 år är medelåldern
för de anställda

4 Riksenheter med
specialistverksamhet

31 Allmänna åklagar-
kammare på 27 orter

1 Utvecklingscentrum för
metod- och rättsutveckling

390 000 inkomna brotts-
misstankar 2022

176 500 inkomna
ärenden 2022

Att processa i domstolen är en viktig uppgift.

SAL 26

Åklagare arbetar i genomsnitt med 30 utredningar samtidigt. För att arbeta som åklagare krävs utöver formella meriter som juristutbildning och notariemeritering en rad personliga egenskaper. Åklagare ska exempelvis vara självständiga, mogna och analytiska, kunna fatta snabba beslut, ha integritet och mod.

Förhandling pågår

Stängda dörrar

Åklagarnas arbete uppmärksammas ofta av media.

© Åklagar-
myndigheten 2023

Omslagsbild:
Adam Ihse/TT.

Övriga bilder:

Thomas Carlgren,
Alexander Lindström,
Daniel Holmgren,
Per Groth, Sofia Sabel
och Stockfoto/TT.

Grafisk form:
Sinfo Yra

www.aklagare.se
Instagram: riksaklagaren
Instagram: aklagare_karriar
LinkedIn: Åklagarmyndigheten
X (Twitter): aklagareSE
Youtube: Åklagarmyndigheten

ÅKLAGARMYNDIGHETEN